

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
EKONOMIKOS POLITIKOS GRUPĖS**

PAŽYMA

**DĖL ELEKTROS ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. VIII-1881 PAKEITIMO ĮSTATYMO,
ATSINAUJINANČIŲ IŠTEKLIŲ ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. XI-1375 2, 3, 14, 20, 20-2, 22
IR 52 STRAIPSNIŲ IR PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO, ENERGIJOS IŠTEKLIŲ RINKOS
ĮSTATYMO NR. XI-2023 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 23, 24, 28, 28-1, 29 IR 30
STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR SEPTINTOJO SKIRSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS
ĮSTATYMO, ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. IX-884 2, 5, 6, 8, 14, 16, 26, 30 IR 31 STRAIPSNIŲ
IR PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO, ELEKTROS ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. VIII-1881
2, 7, 9, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 46, 47, 49, 51, 52, 59, 60, 61, 67 IR 68 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMO NR. XIII-2900 11 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO IR GELEŽINKELIŲ
TRANSPORTO KODEKSO 30-3 IR 30-4 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ
(TAP-20-2109(3) (20-11738(5))**

2021-07-16 Nr. NV-1669

Vilnius

Projektų teikėjas – Energetikos ministerija

Projektų tikslas – užtikrinti Lietuvos nacionalinių teisės aktų atitiktį ES Švarios energijos paketo (*angl. Clean Energy Package*) teisės aktų ir Tinklo kodeksų reikalavimams, privalomai taikomiems visose ES valstybėse narėse, sudaryti sąlygas elektros energetikos rinkos vystymuisi bei užtikrinti elektros energetikos sektoriaus investicinį patikimumą.

Dabartinė situacija:

2019 m. birželio 5 d. priimta 2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/944 dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2012/27/ES (toliau – Direktyva), kurioje nustatyta, kad valstybės narės užtikrina, kad ne vėliau kaip 2020 m. gruodžio 31 d. įsigaliojusių įstatymai ir kiti teisės aktai, būtini, kad būtų laikomasi Direktyvos nuostatų.

2019 m. birželio 5 d. priimtas 2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/943 dėl elektros energijos vidaus rinkos, kurio nuostatos tiesiogiai taikomos nuo 2020 m. sausio 1 d.

Įstatymų projektais siekiama visa apimtimi perkelti į Lietuvos nacionalinę teisę Direktyvos nuostatas, taip, kad jos būtų tinkamai įgyvendintos, ir užtikrinti Lietuvos nacionalinės teisės atitiktį Reglamento 2019/943 nuostatoms ir jau taikomų Europos Komisijos reglamentų – vadinamųjų Europos Sąjungos elektros tinklo kodeksų nuostatoms, taip pat šių nuostatų tinkamą taikymą ir įgyvendinimą.

Keičiamais įstatymų projektais siekiama:

- Nustatyti integralias ES elektros energijos vidaus rinkos taisykles, kas sudarytų vienodas ir bendrai žinomas veiklos elektros energetikos sektoriuje sąlygas, taip užtikrinant Lietuvos Respublikos elektros energetikos sektoriaus teisinės aplinkos suprantamumą ir investicinį patikimumą;
- sukurti teisinį pagrindą besivystančioms ir naujoms veikloms elektros sektoriuje, įskaitant platesnės apimties balansavimo paslaugų teikimą, energijos kaupimą, elektros energijos telkimą ir vartotojų paklausos pokyčio valdymą;
- sukurti sąlygas naujų rinkos produktų ir paslaugų segmentų plėtrai, taip didinant Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistemos darbo saugumą ir patikimumą, skaitmenizavimą ir pažangiųjų technologijų diegimą;
- įgalinti vartotojus ne tik pasyviai vartoti elektros energiją, bet ir aktyviai prisidėti prie jos gamybos, kaupimo, telkimo ir realizavimo rinkoje, taip sudarant sąlygas visiems – nebutiniams ir buitiniams – vartotojams įsitraukti į rinkos procesus;
- sukurti nuoseklų teisinį pagrindą perdavimo sistemos operatoriaus (Litgrid) dalyvavimui tarp sisteminiuose platformose ir regioniniuose elektros energijos rinkos integravimo procesuose, taip sudarant sąlygas geriau pasirengti Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistemos sujungimui su KET darbui sinchroniniu režimu;
- nustatyti aiškų ir skaidrų energijos kaupimo įrenginių, elektromobilių įkrovimo prieigų ir kitų vartotojo elektros įrenginių prijungimo prie skirstomųjų tinklų operatorių elektros tinklų teisinį reguliavimą;

- užtikrinti pažangiausių ir efektyviausių ES teisinio reguliavimo principų, priemonių ir metodų praktinį realizavimą Lietuvos Respublikos elektros energetikos sektoriuje.
- Taip pat, atsižvelgiant į tai, kad ES reglamentų nuostatomis ir atitinkamai Įstatymų projektų nuostatomis įgyvendinti bei numatytoms naujoms Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos (toliau – Taryba) funkcijoms vykdyti Tarybai reikėtų papildomai steigti bent 6 papildomus etatus, papildomi kaštai Tarybai sudarytų apie 397 165,63 euro. Šiuo tikslu siūloma keisti Energetikos įstatymo 8 straipsnio 18 dalies 1 punktą ir didinti Tarybos pajamas – Tarybai priskiriamą elektros energijos perdavimo ir skirstymo pajamų dalį vietoj šiuo metu nustatyto 0,5 procento siūloma nustatyti 0,59 procento.

Projektų esmė:

✓ sudaryti teises prielaidas ir sąlygas vystyti bendruomeninę energetiką, pritaikius paskirstytosios energijos gamybos technologijas bei panaudojant naujas technologijas ir vartojimo modelius, įskaitant išmaniuosius skirstomuosius tinklus ir vartojimo valdymą, taip pat sudaryti teises prielaidas ir sąlygas pavieniams vartotojams ar vartotojų grupėms (piliečių energetikos bendruomenėms, AI bendrijoms) savarankiškai ar per nepriklausomus paklausos telkėjus įsitraukti į elektros energijos rinką ir aktyviai joje veikti;

✓ nustatyti sąlygas diegti elektros energijos išmaniąsias energijos apskaitos sistemas, įtvirtinti nuostatas dėl jų funkcijų ir sąveikumo reikalavimų, įtvirtinti vartotojų teises naudotis išmaniuoju elektros energijos apskaitos prietaisu;

✓ įtvirtinti nuostatas dėl elektros energijos paklausos telkimo veiklos sąlygų ir vartotojų teisių dalyvaujant paklausos telkime;

✓ įtvirtinti nuostatas dėl elektromobilių įkrovimo prieigų integravimo į elektros energijos tinklą;

✓ įtvirtinti nuostatas, sudarančias prielaidas ir paskatas skirstymo tinkluose naudoti lankstumo priemones;

✓ įtvirtinti bendrą nuostatą, draudžiančią tinklų operatoriams turėti nuosavybės teisę į energijos kaupimo įrenginius, įtvirtinti nuostatas dėl kaupimo įrenginių prijungimo;

✓ įtvirtinti nuostatas, susijusias su tiesioginėmis linijomis, skatinančias jų plėtrą AIE plėtos kontekste;

✓ nustatyti aiškų energijos kaupimo įrenginių, bei kitų vartotojo elektros įrenginių prijungimo prie elektros tinklų teisinį reguliavimą;

✓ įtvirtinti naujas Tarybos funkcijas, susijusias su iš Direktyvos perkeliama naujų teisinio reguliavimo sričių, įgyvendinimu, reguliavimu, priežiūra ar kontrole.

✓ pakeisti, panaikinti ar įtvirtinti atitinkamas įstatymų nuostatas, siekiant užtikrinti atitiktį Reglamento 2019/943 ir Tinklo kodeksų nuostatomis. Be to, siekiama, kad pagrindiniame nacionaliniame teisės akte – Elektros energetikos įstatyme – būtų aiškiai išdėstyti visi pagrindiniai elektros energetikos sektoriaus, elektros energijos rinkos veikimo principai.

Derinimas – teikiami pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabas pakoreguoti įstatymų projektai.

Taip pat, Vyriausybės darbo reglamento nustatyta tvarka, įstatymų projektai buvo derinti su visomis suinteresuotomis institucijomis ir organizacijomis. Su pastabas pateikusiomis institucijomis ir organizacijomis pastabos taip pat buvo derinamos ir darbo tvarka: elektroniniu paštu, organizuotuose nuotoliniuose susitikimuose. Pateiktos pastabos įvertintos Įstatymų projektų derinimo pažymose.

Dalykinio vertinimo išvada:

Siūlytina įstatymo projektus svarstyti tarpinstituciniame pasitarime.

Teikiamas teisės aktų paketas buvo įtrauktas į Seimo II (pavasario) sesijos darbų programą.